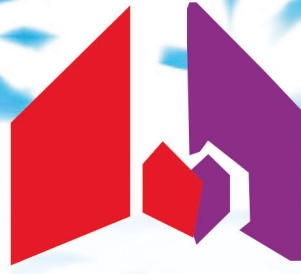

HİBRİT
KONGRE

TÜRK TORAKS DERNEĞİ

24. YILLIK

Ulusal Kongresi

GÜCÜMÜZ DAYANIŞMA, IŞIĞIMIZ BİLGİ
Potestas nostra est solidarietas, lux nostra est scientia

BİLDİRİ KİTABI

17-21 KASIM 2021
TITANIC DELUXE BELEK, ANTALYA

17-21 KASIM 2021, TITANIC DELUXE BELEK, ANTALYA

SS-065 Çocuk Göğüs Hastalıkları / Kistik Fibrozis, BPD ve Diğer Konjenital Pediatrik Akciğer Hastalıkları

Türkiye Ulusal Kistik Fibrozis Kayıt Sistemi üzerinden kistik fibrozis hastalarında kemik mineral yoğunluğuna etki eden faktörlerin değerlendirilmesi

Şule Selin Akyan Soydaş¹, Gökçen Dilşa Tuğcu¹, Murat Yasin Gençoğlu¹, Güzin Cinel¹, Nagehan Emiralioğlu², Ebru Yalçın², Nural Kiper², Velat Şen³, Derya Ufuk Altıntaş⁴, Haluk Çokuğraş⁵, Ayşe Ayzıt Kılıncı⁵, Hakan Yazan⁶, Gökçen Ünal⁷, Aslı İmran Yılmaz⁷, Hanife Tuğçe Çağlar⁷, Ebru Damadoğlu⁸, İlim Irmak⁸, Esen Demir⁹, Gökçen Öztürk⁹, Ayşen Bingöl¹⁰, Erdem Başaran¹⁰, Nihat Sapan¹¹, Ayşe Tana Aslan¹², Pelin Asfuroğlu¹², Koray Harmancı¹³, Mehmet Köse¹⁴, Melih Hangül¹⁴, Ali Özdemir¹⁵, Gizem Özcan¹⁶, Zeynep Gökçe Gayretli¹⁷, Özlem Keskin¹⁸, Hasan Yüksel¹⁹, Şebnem Özdoğan²⁰, Erdem Topal²¹, Gönül Çaltepe²², Demet Can²³, Pervin Korkmaz Ekren²⁴, Mehmet Kılıç²⁵, Tuğba Şişmanlar Eyüboğlu¹², Sevgi Pekcan⁷, Nazan Çobanoğlu¹⁶, Erkan Çakır⁶, Uğur Özçelik², Deniz Doğru²

¹Ankara Şehir Hastanesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Kliniği, Ankara

²Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, Ankara

³Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, Diyarbakır

⁴Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Alerji İmmunoloji Bilim Dalı, Adana

⁵İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, İstanbul

⁶Bezmi Alem Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, İstanbul

⁷Necmettin Erbakan Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, Konya

⁸Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara

⁹Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, İzmir

¹⁰Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Alerji, İmmunoloji, Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, Antalya

¹¹Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Alerji İmmunoloji Bilim Dalı, Bursa

¹²Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, Ankara

¹³Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Alerji İmmunoloji Bilim Dalı, Eskişehir

¹⁴Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, Kayseri

¹⁵Mersin Şehir Hastanesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Kliniği, Mersin

¹⁶Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, Ankara

¹⁷Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı, Trabzon

¹⁸Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Alerji İmmunoloji Bilim Dalı, Gaziantep

¹⁹Celal Bayar Üniversitesi, Çocuk Alerji İmmunoloji Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, Manisa

²⁰Sarıyer Hamidiye Etfal Eğitim Araştırma Hastanesi, Çocuk Göğüs Kliniği, İstanbul

²¹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Alerji İmmunoloji Bilim Dalı, Malatya

²²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Gastroenteroloji Bilim Dalı, Samsun

²³Balıkesir Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı, Balıkesir

²⁴Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, İzmir

²⁵Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Alerji İmmunoloji Bilim Dalı, Elazığ

17-21 KASIM 2021, TITANIC DELUXE BELEK, ANTALYA

GİRİŞ VE AMAÇ: Kistik fibroziste(KF) yaşam süresinin uzaması ile birlikte kemik hastalığı da dahil olmak üzere geç dönem komplikasyonların görülme sıklığı artmakta; komplikasyonların gelişmesini önleyecek, erken tanı ve tedaviye imkan sağlayarak hastaların hayat kalitesini arttıracak yaklaşımlar belirlenmektedir. Çalışmamızda ülkemizdeki KF hastalarının Türkiye Ulusal Kistik Fibrozis Kayıt Sistemi(UKKS) 2019 yılı verileri üzerinden kemik hastalığının prevalansını ve kemik mineral yoğunluğuna etki edebilecek faktörleri belirlemek amaçlanmıştır.

YÖNTEM: UKKS-2019 verileri aracılığı ile 8 yaş ve üzeri hastaların osteopeni/osteoporoz sıklığı ve kemik hastalığı saptanan hastaların demografik verileri, genotipik özellikleri, klinik BULGULARı, akciğer fonksiyonları, bakteri kolonizasyonu ve ilaç kullanımları arasındaki farklılıklar incelenmiştir. **BULGULAR:** UKKS-2019'da kayıtlı 1631 hastanın 8 yaş ve üzerinde olan 804(%49) hasta araştırma popülasyonu olarak belirlenmiştir. Yaş ortalaması 14,41 ±5,54(min-max:8-44) yaş, 347(%56,8)'si kadın, 457(%43,2)'si erkektir. 117(%14,6) hastada osteopeni; 58(%7,2) hastada osteoporoz saptanmıştır. FEV1 (%) ve FVC (%) 581 hasta verisinde mevcut olup, FEV1 ortalaması %83.50 ±27,10(min-max:%16-150) ve FVC ortalaması %84 ±23,90(min-max:%14-149) olarak değerlendirilmiştir. Osteoporoz olan ve olmayan gruplar arasında yaş(p=0,047), inhaler mannitol(p<0,001), antibiyotik(p=0,002), azitromisin(p=0,004), nebülize kolistin(p=0,003), oksijen(p=0,000), oral steroid(p=0,038), vitamin A(p=0,008), vitamin D(p=0,004), vitamin E(p=0,012), vitamin K (p=0,011), enteral nutrisyon(p<0,001) ve insülin(p=0,001) kullanımı, Pseudomonas aeruginosa kolonizasyonu(p<0,001), diyabetes mellitus(p=0,008), pnömotoraks (p=0,007), hemoptizi(p=0,047), gastroözefageal reflü(p<0,001) öyküsü, FEV1(p<0,001) ve FVC(p<0,001) yüzdesi arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmıştır(Bkz.Tablo-1). Osteopeni olan ve olmayan grup arasında yaş (p<0,001) inhaler mannitol(p<0,001), antibiyotik(p=0,000), azitromisin(p=0,004), nebülize kolsitin(p=0,014), oksijen(p<0,001), enteral nutrisyon solüsyonu(p<0,001), multivitamin(p=0,003), vitamin A(p= 0,019), vitamin D(p=0,004), vitamin K(p=0,034) ve insülin(p=0,004) kullanımı, Pseudomonas aeruginosa(p=0,000), Staphylococcus aureus kolonizasyonu(p=0,001) ve Burkholderia cepacia complex(p=0,021) kolonizasyonu, alerjik bronkopulmoner asperjillozis(p=0,004), diyabetes mellitus(p<0,001), pnömotoraks(p=0,047), hemoptizi(p=0,028), gastroözefageal reflü(p=0,001) ve karaciğer hastalığı(p:0,033) öyküsü, FEV1(p<0,001) ve FVC(p<0,001) yüzdesi arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmıştır(Bkz.Tablo-1). Vücut kitle indeksi, proton pompa inhibitörü kullanımı ve mutasyon sınıflamasında göre yapılan değerlendirmede ağır/hafif mutasyonlar ile osteopeni ve osteoporoz olan ve olmayan gruplar arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır(Bkz.Tablo-1).

TARTIŞMA VE SONUÇ: KF hastalarında artan yaş, klinik kötüleşme, vitamin eksiklikleri ve bazı kötü prognozlu komplikasyonların gelişmesi ile birlikte osteopeni ve osteoporoz görülme riski artmaktadır. KF hastalarında tanımlanan risk faktörleri varlığında KMD tarama programları rutin izlemde yapılmalı ve erken dönemde tedavileri düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: kistik fibrozis, kemik mineral yoğunluğu, osteopeni, osteoporoz

Osteopeni ve osteoporoz olan ve olmayan gruplar arasındaki karşılaştırmalar

	OSTEOPENİ (n=117,%14,6)	OSTEOPENİ (n=117,%14,6)	OSTEOPENİ (n=117,%14,6)	OSTEOPOROZ (n=58,%7,2)	OSTEOPOROZ (n=58,%7,2)	OSTEOPOROZ (n=58,%7,2)
	Var	Yok	p	Var	Yok	p
Yaş (n (ortalama))	117 (16,62)	666 (14,00)	<0,001	58 (15,98)	726 (14,26)	0,014
Cinsiyet						
Kadın (n (%))	53 (%15,7)	284 (%84,3)	0,592	26 (%7,2)	312 (%92,3)	0,784
Erkek (n (%))	64 (%14,3)	382 (%85,7)		32 (%7,7)	414 (%92,8)	
Mutasyon Durumu						
Hafif (Her iki alelde Class IV,V ve/veya VI mutasyon)	9 (%12,0) 78 (%16,5)	66 (%88,0) 394 (%83,5)	0,320	5 (%6,7) 35 (%7,4)	70 (%93,3) 437 (%92,6)	0,817
Ağır (Herhangi bir alelde Class I,II veya III mutasyon)						
Vücut Kitle İndeksi (n, (ortalama))	116 (18,27)	666 (17,90)	0,298	58 (17,69)	725 (17,97)	0,227

17-21 KASIM 2021, TITANIC DELUXE BELEK, ANTALYA

FEV1 Yüzdesi (n, ortalama))	102 (65,7)	467 (87,5)	<0,001	45 (59,0)	525 (85,8)	<0,001
FVC Yüzdesi (n, ortalama))	102 (71,8)	467 (86,8)	<0,001	45 (64,6)	525 (85,8)	<0,001
İnhaler mannitol kullanımı (n (%))	27 (%31,8)	58 (%68,2)	<0,001	15 (%17,6)	70 (%82,4)	<0,001
Antibiyotik kullanımı (n (%))	57 (%24,2)	179 (%75,8)	<0,001	28 (%11,9)	208 (%88,1)	0,002
Azitromisin kullanımı (n (%))	16 (%18,6)	70 (%81,4)	0,315	13 (%15,1)	73 (%84,9)	0,004
Nebülize kolistin kullanımı (n (%))	29 (%41,4)	41 (%58,6)	0,014	18 (%25,7)	52 (%74,3)	0,003
Enteral nutrisyon kullanımı (n (%))	89 (%19,3)	373 (%80,7)	<0,001	48 (%10,4)	414 (%89,6)	<0,001
Multivitamin kullanımı (n (%))	101 (%17,1)	490 (%82,9)	0,003	46 (%7,8)	545 (%92,2)	0,481
Vitamin A kullanımı (n (%))	51 (%19,1)	216 (%80,9)	0,019	29 (%10,9)	238 (%89,1)	0,008
Vitamin D kullanımı (n (%))	58 (%19,7)	237 (%80,3)	0,004	32 (%10,8)	263 (%89,2)	0,004
Vitamin E kullanımı (n (%))	47 (%18,1)	213 (%81,9)	0,085	28 (%10,7)	233 (%89,3)	0,012
Vitamin K kullanımı (n (%))	46 (%18,6)	201 (%81,4)	0,034	27 (%10,9)	220 (%89,1)	0,011
Oral steroid kullanımı (n (%))	4 (%22,2)	14 (%77,8)	0,329	4 (%22,2)	16 (%69,6)	0,038
İnsülin kullanımı (n (%))	9 (%39,1)	14 (%60,9)	0,004	7 (%30,4)	112 (%91,1)	0,001
Proton pompa inhibitörü kullanımı	19 (%15,4)	104 (%84,6)	0,869	11 (%8,9)	112 (%91,1)	0,479
Oksijen kullanımı (n (%))	17 (%42,5)	23 (%57,5)	<0,001	11 (%27,5)	29 (%72,5)	<0,001
Pseudomonas aeruginosa kolonizasyonu (n (%))	60 (%25,3)	177 (%74,7)	<0,001	31 (%13,1)	206 (%86,9)	<0,001
Staphylococcus aureus kolonizasyonu (n (%))	64 (%20,2)	253 (79,8)	0,001	24 (%7,6)	293 (%92,4)	0,919
Burkholderia cepacia complex kolonizasyonu (n (%))	4 (%50,0)	4 (%50,0)	0,021	1 (%12,5)	7 (%87,5)	0,464
Diyabetes Mellitus öyküsü (n (%))	17 (%37,0)	29 (%63,0)	<0,001	8 (%17,4)	38 (%82,6)	0,008
Gastroözefageal reflü öyküsü (n (%))	12 (%40,0)	18 (%60,0)	0,001	9 (%30,0)	21 (%70,0)	<0,001
Pnömotoraks öyküsü (n (%))	3 (%60,0)	2 (%40,0)	0,047	3 (%60,0)	2 (%40,0)	0,007
Hemoptizi öyküsü (n (%))	3 (%60,0)	2 (%40,0)	0,026	2 (%40,0)	3 (%60,0)	0,047